

**စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ဆည်မြောင်းဝန်ကြီးဌာန
ဒုတိယကာလတိုင်းနှစ်လယ်ယာကဏ္ဍမူဝါဒနှင့်လုပ်ငန်းစဉ်များ**

မြန်မာ့လယ်ယာကဏ္ဍအခြေအနေ

၁။

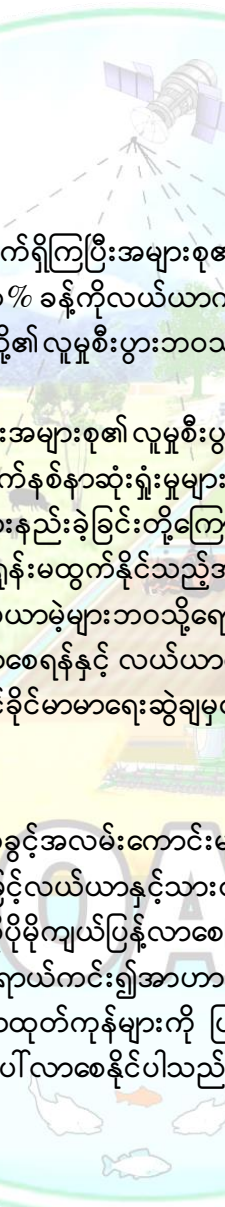
မြန်မာနိုင်ငံလူဦးရေ၏ ၇၀% သည်ကျေးလက်ဒေသတွင်နေထိုင်လျက်ရှိကြပြီး အများစု၏ အဓိကစီးပွားရေးလုပ်ငန်းမှာလယ်ယာလုပ်ငန်းဖြစ်ပါသည်။ တစ်မျိုးသားလုံး၏ ပြည်တွင်းအသားတင်ထုတ်လုပ်မှုနှင့်ဝန်ဆောင်မှုတန်ဖိုး (GDP) ၏ ၃၀% ခန့်ကိုလယ်ယာကဏ္ဍမှရရှိသော်လည်း တောင်သူလယ်သမားအများစု၏ လယ်ယာမြေနှင့်ပတ်သက်သော အကျိုးခံစားခွင့်အလွန်နည်းပါးလှပြီး ၎င်းတို့၏ လူမှုစီးပွားဘဝသည် နိမ့်ကျလျက်ရှိပါသည်။

၂။ ထို့အပြင်ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၊ သဘာဝဘေးနှင့် အခြားသောဘေးအန္တရာယ်များ ကျရောက်မှုတို့ကြောင့် တောင်သူလယ်သမားအများစု၏ လူမှုစီးပွားဘဝကို ပိုမိုထိခိုက်စေပါသည်။ အထူးသဖြင့် ၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ နာဂစ်မုန်တိုင်းနောက်ပိုင်းတွင် နှစ်စဉ်လိုလို ရာသီဥတုဖောက်ပြန်လာခဲ့ရာ လယ်ယာကဏ္ဍတွင် ထိခိုက်နစ်နာဆုံးရှုံးမှုများ ပေါ်ပေါက်ခဲ့ရပါသည်။ သစ်တောပြုန်းတီးခြင်းကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းမှုနှင့် မြေဆီလွှာထိန်းသိမ်းမှုလုပ်ငန်းများကို စနစ်တကျထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်မှုအားနည်းခဲ့ခြင်းတို့ကြောင့် မြေဆီလွှာအရည်အသွေးကျဆင်းပျက်စီးလာလျက်ရှိပါသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် တောင်သူလယ်သမားအများစုမှာ ဝင်ငွေနိမ့်ကျပြီး အကြွေးသံသရာမှ ရုန်းမထွက်နိုင်သည့် အပြင် အကြောင်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ၎င်းတို့လုပ်ကိုင်သော လယ်ယာမြေများကို လက်လွှတ်ခဲ့ခြင်းကြောင့် လယ်မဲ့ယာမဲ့များဘဝသို့ ရောက်ခဲ့ရပြီး လူမှုစီးပွားဘဝအခြေအနေများကို ပိုမိုထိခိုက်စေခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ တောင်သူလယ်သမားတို့၏ လူမှုစီးပွားဘဝအခြေအနေမြင့်မားတိုးတက်လာစေရန်နှင့် လယ်ယာကဏ္ဍ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန် ဝန်ကြီးဌာန၏ မူဝါဒများနှင့်လုပ်ငန်းစဉ်များကို ခိုင်ခိုင်မာမာရေးဆွဲချမှတ်အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းဖြင့် နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အထောက်အကူပြုနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

၃။

လယ်ယာကဏ္ဍမူဝါဒအသစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ လယ်ယာကဏ္ဍရှိ အခွင့်အလမ်းကောင်းများကို ဖော်ထုတ်ပေးလိုက်ခြင်းဖြင့် လျင်မြန်စွာ တိုးတက်လာနေသော ပြည်တွင်းပြည်ပဈေးကွက်ရှိ စားသုံးသူများ၏ လိုအပ်ချက်များ ဖြစ်သော အဆင့်အတန်းမြင့်လယ်ယာနှင့်သားငါးထွက်ကုန်များကို အမျိုးအမယ်စုံလင်စွာ ဖြည့်ဆည်းပေးရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ ယင်းသို့ သောမူဝါဒအရ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးနှင့် ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများကို ပိုမိုကျယ်ပြန့်လာစေခြင်း၊ ထုတ်လုပ်မှုစွမ်းအားမြင့်မားလာခြင်းနှင့် အတူလုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူလယ်သမား၏ ဝင်ငွေပိုတိုးတက်လာစေခြင်း၊ စားသုံးသူများအတွက် ဘေးအန္တရာယ်ကင်း၍ အာဟာရပြည့်ဝသော စားနပ်ရိက္ခာများ ထုတ်လုပ်နိုင်ခြင်း၊ လယ်ယာစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးလာခြင်းနှင့် အတူနိုင်ငံတကာဈေးကွက်နှင့် ချိတ်ဆက်၍ လယ်ယာထုတ်ကုန်များကို ပြည်ပသို့ ပိုမိုတင်ပို့နိုင်ခြင်း၊ ကျေးလက်ဒေသလူမှုစီးပွားဘဝတိုးတက်လာခြင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ရေရှည်တည်တံ့ခြင်း စသော အကျိုးကျေးဇူးများ ရရှိဖြစ်ပေါ်လာစေနိုင်ပါသည်။

မျှော်မှန်းချက်

၄။ အားလုံးပါဝင်ပြီး နိုင်ငံတကာနှင့် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်စွမ်းရှိသည့် ရေရှည်တည်တံ့သော လယ်ယာကုန်ထုတ်မှုစနစ် ထွန်းကားစေခြင်းဖြင့် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံ၍ အာဟာရပြည့်ဝစေပြီး ကျေးလက်နေပြည်သူများ၏ လူမှုစီးပွားဘဝမြင့်မားလာစေရန်နှင့် နိုင်ငံစီးပွားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု ကို အထောက်အကူဖြစ်စေရန်။

လုပ်ငန်းတာဝန်များ

၅။ ကျေးလက်နေ ပြည်သူများနှင့် လယ်ယာစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား ခေတ်မီဆန်းသစ်၍ ရေရှည်တည်တံ့သောထုတ်လုပ်မှုနည်းပညာများ၊ ပြုပြင်ထုပ်ပိုးနည်းလမ်းများ၊ ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး နည်းလမ်းများနှင့်ဈေးကွက်ဆိုင်ရာ နည်းပညာများကို အသုံးပြု၍ ကြီးထွားလာသောပြည်တွင်းပြည်ပဈေးကွက်ဝယ်လိုအားနှင့်အညီ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်း၍အာဟာရပြည့်ဝသည့် အမယ်စုံလင်သောစားနပ်ရိက္ခာနှင့်စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများ တိုးတက်ထုတ်လုပ်ရာတွင် အထောက်အကူပြုနိုင်ရေး ဆောင်ရွက်ရန်။

ပန်းတိုင်

၆။ ပန်းတိုင်မှာအောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်-

- (က) စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု၊ အာဟာရပြည့်ဝရေးနှင့်အစားအစာဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းမှုတိုးတက်စေ ရေး။
- (ခ) ပြောင်းလဲလာသော ဈေးကွက်နှင့်အညီ ဒေသအလိုက် ရေမြေ၊ ရာသီဥတုတို့နှင့်ကိုက်ညီသည့် အမယ်စုံလင်သော လယ်ယာ၊ သားငါးထွက်ကုန်များ ထုတ်လုပ်မှုပုံစံ တိုးမြှင့်လာစေရေး။
- (ဂ) ဈေးကွက်လိုအပ်ချက်နှင့်အညီလယ်ယာသားငါးထုတ်ကုန်များ၏ အရည်အသွေးနှင့် စံချိန်စံညွှန်းများပြည့်မီစေရေး။
- (ဃ) လယ်ယာထွက်ကုန် ဈေးကွက်နှင့် ဈေးနှုန်းသတင်းအချက်အလက် ဖြန့်ဝေမှု လုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရေး။
- (င) တိရစ္ဆာန်နှင့်အပင်ပိုးမွှားရောဂါဆိုင်ရာအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေး၊ စိုက်ပျိုးမွေးမြူထုတ်လုပ်မှု အလေ့အကျင့်ကောင်းများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရေး။
- (စ) လယ်ယာကဏ္ဍစဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေး အတွက်စိုက်ပျိုးမွေးမြူထုတ်လုပ်မှု အစုအဖွဲ့များ၊သမဝါယမအသင်းများပေါ်ထွန်းလာစေရေး။
- (ဆ) မျိုးစေ့ကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေးနှင့် သားငါးမျိုးကောင်းမျိုးသန့်မွေးမြူထုတ်လုပ် ဖြန့်ဖြူးမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေး၊ဒေသမျိုးရင်းများထိန်းသိမ်းရေးနှင့်မှတ်တမ်းထားရှိရေး။
- (ဇ) လယ်ယာအခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများ၊အသေးစားစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ၊ ရက်ကန်း လုပ်ငန်းများ၊ ပန်း(၁၀)မျိုးအပါအဝင်ရိုးရာလက်မှုလုပ်ငန်းများ၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း လုပ်ငန်းများနှင့်ကျေးလက်အခြေခံအဆောက်အအုံများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေး။
- (ဈ) သုတေသနနှင့်ပညာပေးလုပ်ငန်းများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေး၊ လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်စေရေး။

ရည်မှန်းချက်များ

၇။ ရည်မှန်းချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်-

- (က) စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေး၊အာဟာရပြည့်ဝရေးနှင့်အစားအစာ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေး တိုးတက်လာစေရန်။
- (ခ) တောင်သူလယ်သမားများ၏ အခွင့်အရေး ပြည့်ဝစွာရရှိခံစားနိုင်စေရန်နှင့် အကျိုးစီးပွား မြင့်မားလာစေရန်။

- (ဂ) လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူလယ်သမားများ၊ တစ်ပိုင်တစ်နိုင် မွေးမြူသူများနှင့် ရေလုပ်သားများ ကိုအခြေခံ၍ အစုအဖွဲ့များ၊ သမဝါယမအသင်းများ ဖွဲ့စည်းပြီး အတွေးသစ်အမြင်သစ်များဖြင့် စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများကို ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန်နှင့် ယင်းလုပ်ငန်းများတွင် အမျိုးသမီးများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို ပိုမိုမြှင့်တင်ရန်။
- (ဃ) လယ်ယာကုန်ထုတ်လမ်းများ၊ ကျေးရွာအခြေခံအဆောက်အအုံများ၊ မြေယာ အသုံးချမှု အစီအမံများ ရေးဆွဲဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် အသေးစား စက်မှုလက်မှုကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းများ တည်ထောင်ပေးခြင်းတို့ဖြင့် ကျေးလက်ဒေသများ စဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေပြီး တောင်သူလယ်သမားများ၏ လူမှုစီးပွားဘဝတိုးတက်မြှင့်တင်ပေးလာစေရန်။
- (င) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများနှင့် သမဝါယမလုပ်ငန်းများ ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် လာစေရန် လိုအပ်သောနည်းပညာနှင့် ငွေကြေးအရင်းအနှီးများအတွက် ပြည်တွင်းပြည်ပမှ အကူအညီအထောက်အပံ့နှင့် ချေးငွေများ ရရှိရေး ကူညီဆောင်ရွက်ပေးရန်။
- (စ) လယ်ယာကဏ္ဍတွင် ပြည်တွင်းပြည်ပရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ တိုးတက်လာစေရေး အားပေးဆောင်ရွက်ရန်။
- (ဆ) ပြည်ပဈေးကွက်ဝင် အရည်အသွေးမြင့် လယ်ယာ၊ သားငါး ထုတ်ကုန်များတိုးမြှင့် ထုတ်လုပ်နိုင်ရေး အားပေးဆောင်ရွက်ရန်။
- (ဇ) လယ်ယာအခြေခံစက်မှုလုပ်ငန်းများ၊ အသေးစား စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ၊ ရက်ကန်းလုပ်ငန်းများ၊ ပန်း(၁၀)မျိုးအပါအဝင် ရိုးရာလက်မှုလုပ်ငန်းများနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရေး အားပေးဆောင်ရွက်ရန်။
- (ဈ) သမဝါယမလုပ်ငန်းများနှင့် သမဝါယမစနစ်ပိုမိုအောင်မြင်စေရေး ဆောင်ရွက်ရန်။
- (ည) တန်ဖိုးကွင်းဆက်တစ်ခုလုံးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ထုတ်လုပ်မှု၊ ဝန်ဆောင်မှု၊ ကုန်သွယ်မှုနှင့် စားသုံးမှုကဏ္ဍများကို ထိရောက်စွာ ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်သွား ရန်။
- (ဋ) ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုလျှော့ချရေး၊ ရေရှည်တည်တံ့သော လယ်ယာကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် ကျေးလက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် သက်ဆိုင်ရာကဏ္ဍအသီးသီးမှ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများအချင်းချင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အစိုးရနှင့် ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းအပါအဝင် သက်ဆိုင်သူများအားလုံး ပူးပေါင်းပါဝင်ဆောင်ရွက်သွားရန်။

မူဝါဒများ

- ၈။ လယ်ယာကဏ္ဍမူဝါဒသည် ပြည်သူလူထုအားလုံး စားနပ်ရိက္ခာနှင့် အာဟာရဖူလုံမှု ရရှိစေရေး၊ လုပ်ကွက်ငယ် တောင်သူလယ်သမားများအနေဖြင့် ထုတ်လုပ်နိုင်မှု စွမ်းအားမြှင့်တင်ပြီး ဈေးကွက်၏ လိုအပ်ချက်နှင့်အညီ ထုတ်ကုန်ပစ္စည်း အမယ်စုံအောင် ထုတ်လုပ်ပေးနိုင်ခြင်းဖြင့် ဝင်ငွေမြင့်မားလာစေရေးနှင့် ပုဂ္ဂလိက လယ်ယာစီးပွားရေးလုပ်ငန်းကဏ္ဍ၏ နိုင်ငံတကာနှင့် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်ပြီး ပြည်ပတို့ကုန်တိုးမြှင့် တင်ပို့နိုင်ရေးတို့ကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန်ဖြစ်ပါသည်။
- ၉။ မူဝါဒများသည် လယ်ယာကဏ္ဍတွင် ပါဝင်သည့် ထုတ်လုပ်သူများ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်သူများ၊ စားသုံးသူများအားလုံးအတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေမည့် ဥပဒေ မူဘောင်ဆိုင်ရာဝန်းကျင်ကောင်းများ ဖန်တီးပေးခြင်းနှင့်အတူ အခြေခံ အဆောက်အအုံများ၊ ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် ပြည်တွင်းပြည်ပ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများပေါ်ထွန်းရရှိစေရေး ဖြည့်ဆည်းပေးရန် ဖြစ်ပါသည်။ ရေ၊ မြေနှင့် သဘာဝသယံဇာတအရင်းအမြစ်များကို ဖော်ထုတ်သုံးစွဲရာတွင် အများပါဝင်မှု၊ အန္တရာယ်ကင်းရှင်းမှု ရရှိစေပြီး ထိရောက်စွာနှင့် ရေရှည်တည်တံ့စွာ စီမံခန့်ခွဲ အသုံးချနိုင်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

၁၀။ မူဝါဒများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်-

- (က) မြေယာအသုံးချမှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ မူဝါဒ
- (ခ) ရေအရင်းအမြစ် အသုံးချမှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ မူဝါဒ
- (ဂ) ငွေကြေးအရင်းအနှီးဆိုင်ရာ မူဝါဒ
- (ဃ) စက်မှုလယ်ယာ နှင့် သွင်းအားစုများ ဆိုင်ရာ မူဝါဒ
- (င) သမဝါယမလုပ်ငန်းများနှင့် သမဝါယမစနစ်ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒ (စ) ကျေးလက်အခြေခံအဆောက်အအုံဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒ
- (ဆ) သုတေသန၊ ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် နည်းပညာ ဖြန့်ဖြူးခြင်းဆိုင်ရာ မူဝါဒ
- (ဇ) ဈေးကွက်၊ တန်ဖိုးမြှင့်ကုန်ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ပြည်ပတင်ပို့ ရောင်းချခြင်းဆိုင်ရာ မူဝါဒ
- (ဈ) အုပ်ချုပ်မှု၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒ
- (ည) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုတုံ့ပြန်ဆောင်ရွက် ရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒ

(က) မြေယာအသုံးချမှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ မူဝါဒ

- (၁) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများလုပ်ကိုင်သော တောင်သူလယ်သမားတိုင်းတည်ဆဲ လယ်ယာမြေဆိုင်ရာဥပဒေများနှင့်အညီလယ်ယာမြေလုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့်အသုံးပြုခွင့်ကိုလွှဲပြောင်း၊ ရောင်းချ၊ ပေါင်နှံ၊ ငှားရမ်း၊ လဲလှယ်၊ ပေးကမ်း၊ အမွေဆက်ခံခွင့်များရရှိစေရန်ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၂) ဥပဒေများနှင့်အညီရေချိုရေငန်ငါးဖမ်းဆီးထုတ်လုပ်မှုများ စနစ်တကျရှိစေရေး ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၃) လယ်ယာ၊ သားငါးထုတ်ကုန်များတိုးမြှင့်ထုတ်လုပ်နိုင်ရေးအတွက် စိုက်ပျိုးမွေးမြူ ရေးအထူးဇုန်များတည်ထောင်ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၄) တောင်သူလယ်သမားများလုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့်အသုံးပြုခွင့်ရရှိထားသောမြေယာတွင် ၎င်းတို့အတွက်အကျိုးစီးပွားဖြစ်ထွန်းသောစိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများကိုဥပဒေနှင့်အညီ ရွေးချယ်လုပ်ကိုင်ခွင့်ရရှိစေရန်ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၅) တောင်သူလယ်သမားအစုအဖွဲ့များ၊ မွေးမြူသူအစုအဖွဲ့များ၊ ရေရယူ အသုံးချသူ အစုအဖွဲ့များနှင့် သမဝါယမအသင်းများ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ပြီး မြေယာများကို စနစ်တကျ ဖော်ထုတ်အသုံးချခြင်းနှင့်စီမံခန့်ခွဲမှုလုပ်ငန်းများကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အားပေးကူညီဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၆) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်လိုသူများ၊ အထူးသဖြင့် လုပ်ကွက် ငယ်တောင် သူများနှင့် လယ်မဲ့ယာမဲ့ဖြစ်ပြီး အရင်းအနှီးချို့တဲ့သည့် လယ်ယာလုပ်သား များအတွက် မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိရန် မြေယာသစ်များ ဖော်ထုတ်ပြီး ကူညီဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၇) လယ်ယာမြေများ ဖော်ထုတ်လုပ်ကိုင်ခြင်းကို အမျိုးသားမြေအသုံးချမှု မူဝါဒနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်သွားမည်။

(ခ) ရေအရင်းအမြစ် အသုံးချမှု နှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ မူဝါဒ

- (၁) တည်ဆောက်ပြီးဆဲများ၊ မြောင်းများနှင့် မြစ်ရေတင်လုပ်ငန်းများတွင်ဆည်ရေပေးစနစ်များပြီးမြောက်အောင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့်ရေသွင်းရေထုတ်စနစ်များကိုရေအသုံးပြုသူတောင်သူလယ်သမားများကိုယ်တိုင်ပါဝင်ဆောင်ရွက်သောစနစ်ကိုအသုံးပြု၍ ပိုမိုထိရောက်စွာ အကျိုးပြုစေရေး စီမံဆောင်ရွက်မည်။
- (၂) ဒေသအလိုက် အကျိုးရှိမည့် ရေရရှိရေး စီမံကိန်းများကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မည်။
- (၃) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်ရေအရင်းအမြစ်ကို ထိခိုက်မှုမရှိစေဘဲမြေအောက်ရေဖော်ထုတ်သုံးစွဲခြင်းဖြင့်စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးအတွက်ရေရရှိရေး၊အဆင့်မြင့်ရေသွင်းနည်းစနစ်များအသုံးပြုနိုင်ရေးဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၄) ရေဘေးအန္တရာယ်ကာကွယ်ရေးအတွက် ရေဘေးကာကွယ်ရေးတာဝန်များနှင့်ပင်လယ်ရေငန်ဝင်ရောက်သောဒေသများတွင်ရေငန်တားတာဝန်များတည်ဆောက်ခြင်း၊ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့်ရေနုတ်မြောင်းများတူးဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းများအားဒေသအလိုက်ဦးစားပေးအစီအစဉ်များဖြင့်ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၅) ဆည်ရေကို သီးနှံများစိုက်ပျိုးရာတွင် ရေလိုအပ်မှုများရှိပါက ထိရောက်စွာ ရယူသုံးစွဲနိုင်ရေး ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၆) ဒေသအလိုက်စိုက်ပျိုးရေးကိုအကျိုးရှိထိရောက်စွာရယူသုံးစွဲနိုင်ရန် "တောင်သူများစိုက်ပျိုးရေးရယူသုံးစွဲရေးအဖွဲ့" များဖွဲ့စည်း ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၇) ဒေသရှိရင်းစွဲရေအရင်းအမြစ်များပေါ်အခြေခံ၍ ကျေးလက်သောက်သုံးရေရရှိရေး ဆောင်ရွက်သွားမည်။

(ဂ) ငွေကြေးအရင်းအနှီးဆိုင်ရာ မူဝါဒ

- (၁) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများနှင့်သမဝါယမလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင်လိုအပ်သည့်ငွေကြေးအရင်းအနှီး၊ချေးငွေအထောက်အပံ့ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုနှင့်သွင်းအားစုများရရှိစေရန်ကူညီဆောင်ရွက်ပေးမည်။
- (၂) ကျေးလက်နေပြည်သူများအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့်မိသားစု ဝင်ငွေတိုးရေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်နိုင်ရန်ပြည်သူ့ဗဟိုပြုနည်းလမ်းဖြင့်အရင်းမပျောက်လည်ပတ်ရန်ပုံငွေ၊အသေးစားချေးငွေ၊လူထုသို့တိုက်ရိုက်ထောက်ပံ့ငွေများထူထောင်ဆောင်ရွက်ပေးမည်။
- (၃) မြန်မာ့လယ်ယာဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲ ဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့်ခေတ်မီတိုးတက်စေခြင်းဖြင့် ရာသီသီးနှံချေးငွေများသာမက အခြားလိုအပ်သောနှစ်တိုနှစ်ရှည်ချေးငွေများကိုပါ ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းနှင့် ရေရှည်တွင် ပြည်တွင်းရှိ ရန်ပုံငွေများကို ပြန်လည်စုဆောင်း သုံးစွဲနိုင်စေ ခြင်းဖြင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်တစ်ခု၏ လုပ်ငန်းများကို အပြည့်အဝစွမ်းဆောင်နိုင်ရန် ဆောင်ရွက်မည်။
- (၄) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများတွင် အရင်းအနှီးများသာမက နည်းပညာများ ရရှိစေရန်နှင့် နိုင်ငံတကာဈေးကွက်သို့ ထိုးဖောက်နိုင်စေရန် နိုင်ငံခြားတိုက်ရိုက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ တိုးတက်ရရှိလာစေရေးကို ဦးစားပေးဆောင်ရွက်သွားမည်။

(ဃ) စက်မှုလယ်ယာ နှင့် သွင်းအားစုများ ဆိုင်ရာ မူဝါဒ

- (၁) မြန်မာ့ရေမြေ သဘာဝနှင့် ကိုက်ညီပြီး အရည်အသွေး ကောင်းမွန်သော လယ်ယာသုံး စက်ကိရိယာများ ပိုမိုသုံးစွဲနိုင်ရေးနှင့် ခေတ်မီစက်မှုလယ်ယာစနစ်ကို အချိတ်အဆက်မိမိ ကူးပြောင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အားပေးကူညီ ဆောင်ရွက်သွား မည်။

- (၂) အရည်အသွေးမြင့် ထုတ်ကုန်များ တိုးတက်ထုတ်လုပ်နိုင်ရေးအတွက် ရိတ်သိမ်း ချိန်လွန် အသုံးပြု စက်ကိရိယာများ၊ တန်ဖိုးမြင့် ထုတ်ကုန် ထုတ်လုပ်သည့် စက်ကိရိယာများ အပါအဝင် စိုက်ပျိုးရေး မွေးမြူရေးနှင့်လက်မှုလယ်ယာမှ စက်မှုလယ်ယာစနစ် ဖော်ဆောင်ရေး အားပေးကူညီ ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၃) လယ်ယာအခြေခံ စက်မှုလုပ်ငန်း (Agro-based Industry) များ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးအတွက် စက်ရုံများ၊ ထုတ်လုပ်မှု နည်းပညာများ အဆင့် မြှင့်တင်ရန်နှင့် ခေတ်မီစက်ကိရိယာများ အသုံးပြု၍ တန်ဖိုးမြင့်ထုတ်ကုန်များ တိုးတက်ထုတ်လုပ်ပြီး ပြည်ပတင်ပို့နိုင်ရေး အားပေးဆောင်ရွက်မည်။
- (၄) နိုင်ငံတကာ စံချိန်စံညွှန်းမီ မြေဩဇာ၊ ပိုးသတ်ဆေး၊ ပေါင်းသတ်ဆေး၊ အခြားစိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးဆိုင်ရာ အသုံးအဆောင်များနှင့် ရောဂါ ကာကွယ်ဆေးများ၊ ဆေးဝါးများ စနစ်တကျ သုံးစွဲနိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်သော ဥပဒေများ၊ နည်းဥပဒေများ၊ ညွှန်ကြားချက်များ ပြဋ္ဌာန်း ပေးခြင်းနှင့် ပြဋ္ဌာန်းထားသော ဥပဒေများ၊ နည်းဥပဒေများ၊ ညွှန်ကြားချက်များနှင့်အညီလိုက်နာဆောင်ရွက်စေရေး ကြီးကြပ်ပေးခြင်းတို့ကိုဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၅) နိုင်ငံတကာဈေးကွက်နှင့် ချိတ်ဆက်နိုင်ရေးနှင့် အစားအစာဘေးအန္တရာယ် ကင်းရှင်းရေးတို့အတွက် စံချိန်စံညွှန်းနှင့် အရည်အသွေးပြည့်မီသော စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးထုတ်ကုန်များရရှိစေရန် လိုအပ်သော အခြေခံအဆောက်အအုံများ ထူထောင်ခြင်း၊ အဆင့်မြှင့်တင်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၆) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး လုပ်ငန်းများတွင် ထုတ်လုပ်မှုနှင့် အရည်အသွေး မြင့်မားရေးအတွက် မျိုးကောင်းမျိုးသန့်သီးနှံမျိုးစေ့များနှင့် သားငါး မျိုးများ ရရှိအသုံးပြုနိုင်ရန် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်သွားမည်။

(င) သမဝါယမလုပ်ငန်းများနှင့် သမဝါယမစနစ် ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒ

(၁)

လက်ရှိဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့်အသေးစားအရင်းအနှီးချေးငွေ၊ လယ်ယာသုံးစက်ကိရိယာနှင့် သွင်းအားစုများအရစ်ကျရောင်းချရေးလုပ်ငန်း များအပါအဝင် သမဝါယမလုပ်ငန်းများကို ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးအောင် ဆောင်ရွက်မည်။

- (၂) သမဝါယမအသင်း ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများနှင့်အညီ သမဝါယမအသင်း များဖွဲ့စည်းခြင်း၊ ထိန်းကျောင်းတည်မတ်ခြင်းနှင့်သမဝါယမ ပညာပေး လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်မည်။
- (၃) သမဝါယမအသင်းသားမိသားစုများ၏ စီးပွားရေး၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာ ရေးနှင့် လူနေမှုအဆင့်မြှင့်တင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ နှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မည်။
- (၄) နိုင်ငံတကာ သမဝါယမအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ချိတ်ဆက်ပြီး ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၅) ကုန်ထုတ်လုပ်မှု၊ ဝန်ဆောင်မှု၊ ကုန်သွယ်မှုဆိုင်ရာ သမဝါယမအသင်း များအား အဆင့်မြှင့်တင်ရေး ဆောင်ရွက်မည်။
- (၆) အသေးစား စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ၊ ရက်ကန်းလုပ်ငန်းများနှင့် ပန်း (၁၀)မျိုးအပါအဝင် ရိုးရာလက်မှုလုပ်ငန်းများဖွံ့ဖြိုးရေး ဆောင်ရွက်မည်။

(စ) ကျေးလက်အခြေခံအဆောက်အအုံဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာမူဝါဒ

- (၁) ကျေးလက်နေပြည်သူများ၏ လူမှုစီးပွားဘဝဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အတွက်ကျေးလက် ကုန်ထုတ်လမ်းများအပါအဝင်ကျေးလက်လမ်း၊တံတားများစဉ်ဆက်မပြတ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဆောင်ရွက်သွားမည်။

- (၂) ကျေးလက်နေပြည်သူများ၏ လူနေမှုအဆင့်အတန်းမြင့်မားရေးနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကိုအထောက်အကူပြုစေရန်အတွက်မဟာဓာတ်အားလှိုင်းပြင်ပကျေးလက်မီးလင်းရေးလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၃) ကျေးလက်ဒေသတွင်အခြားလူမှုရေးဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အအုံများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက်လူထုဗဟိုပြုချဉ်းကပ်မှုနည်းလမ်းဖြင့်ဆောင်ရွက် သွားမည်။

(ဆ) သုတေသန၊ ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် နည်းပညာ ဖြန့်ဖြူးခြင်းဆိုင်ရာ မူဝါဒ

- (၁) ကဏ္ဍအလိုက် သုတေသနလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့်ခေတ်မီနည်းပညာ များပြန့်ပွားရေးကို ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍမှ ပူးပေါင်းပါဝင်လာစေရေးအားပေး ဆောင်ရွက်မည်။
- (၂) စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့် ရေလုပ်ငန်းများတွင် ခေတ်မီ နည်းပညာများ အပြန်အလှန် ဖလှယ်ရရှိနိုင်ရေးအတွက် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၃) မျိုးဗီဇထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ရာသီဥတုနှင့် ပိုးမွှားရောဂါဒဏ် ခံနိုင်ရည် ရှိသည့် သီးနှံအထွက်ကောင်း မျိုးကောင်းမျိုးသန့်များ ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ငါးသယံဇာတ ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် ရာသီဥတုနှင့် ရောဂါဒဏ်ခံနိုင်သော သားငါးတိရစ္ဆာန် မျိုးကောင်းမျိုးသန့်များ ထုတ်လုပ်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၄) မျိုးဗီဇအရင်းအမြစ်များ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းကို သက်ဆိုင်ရာ ဌာနများ၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၅) တောင်သူလယ်သမားများ၊ မွေးမြူသူများနှင့် ရေလုပ်သားများအား ပညာပေးလုပ်ငန်းများကို အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းများ အားလုံး၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဖြင့်တိုးမြှင့် ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၆) အမျိုးသားအဆင့် စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးနှင့် ရေလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ သုတေသနစနစ် တည်ထောင်ပြီး ကဏ္ဍအလိုက် သုတေသနဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းများ တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်သွားမည်။

(ဇ) ဈေးကွက်၊ တန်ဖိုးမြှင့်ကုန်ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ပြည်ပတင်ပို့ရောင်းချခြင်းဆိုင်ရာ မူဝါဒ

- (၁) စိုက်ပျိုးမွေးမြူထုတ်ကုန်ဈေးကွက်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အရည်အသွေးစံချိန်စံညွှန်းဆိုင်ရာ သတ်မှတ်ချက်များ ညှိနှိုင်းရေးဆွဲခြင်း၊ ဈေးနှုန်းနှင့် ကုန်သွယ်မှုဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ ဖြန့်ဝေခြင်းတို့တွင် ပူးပေါင်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၂) စိုက်ပျိုးမွေးမြူသူများ ဝင်ငွေတိုးမြှင့်ရေး၊ ရိတ်သိမ်းချိန်လွန် လေလွင့် ဆုံးရှုံးမှုများလျော့ပါးစေရေးတို့အတွက် ကုန်ကြမ်းများတင်ပို့မှုမှ တန်ဖိုးမြှင့်ကုန်ချောပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်တင်ပို့သည့် လုပ်ငန်းများကိုအားပေးဆောင်ရွက်သွားမည်။

(၃) ကုန်သွယ်ဖက်နိုင်ငံ အစိုးရအချင်းချင်း သဘောတူညီမှုများ ရယူခြင်း၊ ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပဈေးကွက်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ ကောက်ယူစုဆောင်း ဖြန့်ဖြူးပေးခြင်း၊ လိုအပ်သည့် ထောက်ခံချက်များအားခေတ်မီဆက်သွယ်ရေး နည်းပညာများ အသုံးပြု၍ ထုတ်ပေးခြင်းတို့ကိုအားပေးဆောင်ရွက်သွားမည်။

(ဈ) အုပ်ချုပ်မှု၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဆိုင်ရာ မူဝါဒ

(၁) မူဝါဒများရေးဆွဲခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင် ရွက်ခြင်းကို ပြည်ထောင်စုအဆင့်နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်ဆင့်တို့တွင်ရှိသော ဌာနအချင်းချင်းသော်လည်းကောင်း၊ ပုဂ္ဂလိက အဖွဲ့အစည်းများနှင့် သော်လည်းကောင်းပူးပေါင်းညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်သွားမည်။

(၂) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို အကောင် အထည်ဖော်ရာတွင် ထိရောက်အောင်မြင်မှုရှိစေရန် လိုအပ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ အသစ်ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ ရှိပြီးအဖွဲ့အစည်းများကို ပြောင်းလဲ ဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည်များကို မြှင့်တင်ပေးခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်သွားမည်။

(၃) လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ခေတ်မီ အဆင့်မြင့် ပညာရေးနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေးတို့အပြင် လုပ်ငန်းခွင်အကြိုနှင့် လုပ်ငန်းခွင်သင်တန်းများ တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်သွားမည်။

(၄) စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ဝန်ထမ်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည် မြှင့်တင်ခြင်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုကိုရှေးရှုသည့် ကောင်းမွန်သော စီမံအုပ်ချုပ်မှုယန္တရား တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်စေရေး ဆောင်ရွက်သွားမည်။

(၅) ကဏ္ဍအလိုက် ပညာရှင်များမွေးထုတ်ကာ သက်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများ တွင် ထိရောက်စွာ တာဝန်ပေးဆောင်ရွက်သွားမည်။

(ည) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုတုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒ

(၁) သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များကြောင့် ထိခိုက်ဆုံးရှုံးမှုလျော့နည်းစေရေး၊ ရာသီဥတုနှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိသည့်စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးစနစ်များဆောင်ရွက်သွားနိုင်ရေးအတွက်လိုအပ်သောနည်းပညာရရှိရေး၊ အခြေခံအဆောက်အအုံများတည်ဆောက်ရေး၊ ဌာနဆိုင်ရာနှင့်အဖွဲ့အစည်းများစွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေးတို့ကိုပြည်တွင်းပြည်ပအဖွဲ့အစည်းများနှင့်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သွားမည်။

(၂) ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့်သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ ကြိုတွေ့လာပါက တောင်သူလယ်သမားများ၊ မွေးမြူသူများ၊ ရေလုပ်သားများ၏ လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာတုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းအားကောင်းလာစေရေးကူညီပံ့ပိုးဆောင်ရွက်ပေးမည်။

(၃) သဘာဝဂေဟစနစ်များကိုကာကွယ်ထိန်းသိမ်း၍ စဉ်ဆက်မပြတ်ရေရှည်သုံးစွဲ နိုင်မှု မြှင့်တင်ရေး၊ မြေဆီလွှာဆုံးရှုံးမှုလျော့နည်းစေရေး၊ မြေဆီလွှာအရည်အသွေးပြန်လည်ကောင်းမွန်လာစေရေးနှင့် ဇီဝမျိုးကွဲများဆုံးရှုံးမှုလျော့နည်းစေရေး ဆောင်ရွက်သွားမည်။

လုပ်ငန်းစဉ်များ

၁၁။ လုပ်ငန်းစဉ်များမှာအောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်-

(က) မြေယာအသုံးချမှု နှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်

- (၁) လယ်ယာမြေနှင့် အခြားမြေများ သိမ်းဆည်းခံရခြင်းအတွက် ဥပဒေ လုပ်ထုံး လုပ်နည်းများနှင့်အညီ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်ရေး ကူညီဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၂) မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းများကို လယ်ယာမြေသစ်များ၊ မွေးမြူ ရေးဇုန်များအဖြစ် ဖော်ထုတ်လုပ်ကိုင်နိုင်ရေး အားပေးဆောင်ရွက်မည် ဖြစ်ပြီး လက်ရှိ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရပြီးသော စိုက်ပျိုးမြေများ၊ မွေးမြူရေးဇုန် များကို လက်တွေ့အကျိုးရှိစွာ အသုံးချနိုင်ရေးအတွက် ဦးစားပေး ဆောင်ရွက်မည်။
- (၃) လယ်ယာမြေများကို ခိုင်လုံသော အကြောင်းတစ်မျိုးမျိုးကြောင့် သိမ်း ဆည်းခံရပါက လျော်ကြေး (သို့မဟုတ်) နစ်နာကြေး (သို့မဟုတ်) အစားထိုးမြေယာ ပြန်လည်ရရှိရေးတို့အတွက် ဥပဒေနှင့်အညီ ကူညီဆောင်ရွက်မည်။
- (၄) ကျေးလက်ဒေသတွင် နေထိုင်၍ လယ်ယာလုပ်ငန်းကို လက်ရှိလုပ်ကိုင် နေသော်လည်း အရင်းအနှီးချို့တဲ့သူ လယ်မဲ့ယာမဲ့များ၊ လယ်ယာမြေ ချို့တဲ့သူ လယ်ယာလုပ်သားများအတွက် အလားအလာရှိသော ဒေသ များတွင် လယ်ယာမြေသစ်များ ဖော်ထုတ်ပြီး လယ်ယာမြေ လုပ်ပိုင်ခွင့် ရရှိစေရန် ကူညီဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၅) လုပ်ပိုင်ခွင့်၊ အသုံးပြုခွင့် ရယူထားသော မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများကို သတ်မှတ်ကာလအတွင်း အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုပါက တည်ဆဲဥပဒေနှင့်အညီ နိုင်ငံတော်မှ ပြန်လည် သိမ်းယူနိုင်ရေး ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၆) လယ်ယာမြေများကို ခိုင်လုံသော အကြောင်းပြချက်မရှိဘဲ လုပ်မြေ အဖြစ် ထားရှိခြင်းကို ဥပဒေနှင့်အညီ အရေးယူနိုင်ရေး ဆောင်ရွက်သွား မည်။
- (၇) လယ်ယာမြေတွင် တောင်သူလယ်သမားများအတွက် အကျိုးရှိစေမည့် ရာသီဥတုများကို လွတ်လပ်စွာစိုက်ပျိုးနိုင်ရေးစီစစ်ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၈) မြေကြီးမြေပုံမှန်ကန်ရေးကို အလေးထားဆောင်ရွက်မည့် အပြင် မြေမျိုး ကြီးများ ခွဲခြားခြင်း၊ မြေအဆင့်အတန်း ခွဲခြားခြင်းတို့ကို လက်ရှိ သမားရိုးကျ မြေပုံစနစ်မှ ဒစ်ဂျစ်တယ်မြေပုံများသို့ ပြောင်းလဲခြင်းနှင့် ခေတ်မီနည်းပညာသစ်များ အသုံးချခြင်းတို့ကို စနစ်တကျ စီမံဆောင် ရွက်မည်။ တိုင်းတာခြင်း မပြုရသေးသော မြေများထဲမှ အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုနိုင်မည့် မြေများကို တိုင်းတာမှတ်တမ်းပြုစုရေး ဆက်လက် ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၉) တောင်ပေါ်/ကုန်းမြင့်ဒေသများ၌ အလှည့်ကျ ရွှေ့ပြောင်း တောင်ယာ လုပ်ငန်းများကို စနစ်တကျ မှတ်တမ်းတင်ခြင်း ဆောင်ရွက်သွားရန်နှင့် ရိုးရာအစဉ်အလာနှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစု မြေယာအခွင့်အရေးများ ကို အလေးထားသည့်နည်းတူ ကုန်းမြင့်လယ်ယာမြေများဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် တောင်စောင်းဒေသ စိုက်ပျိုးနည်းစနစ်သုံးစွဲခြင်းတို့ကို နည်းပညာပေး ကူညီ ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၁၀) တောင်သူလယ်သမားအစုအဖွဲ့၊ မွေးမြူသူများအစုအဖွဲ့နှင့် ရေလုပ်သား အစုအဖွဲ့များနှင့် ပြုပြင်ထုတ်လုပ်သည့် ကုမ္ပဏီများ ကန်ထရိုက် လယ်ယာစနစ်ဖြင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်ပုဂ္ဂလိက ကုမ္ပဏီများနှင့် ထုတ်လုပ်သူအစုအဖွဲ့များကြား မျှတသော အကျိုးခံစားခွင့်ရရှိစေမည့် စံလုပ်ငန်းစဉ် သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်း နိုင်ရေး ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၁၁) ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု လျော့ချရေးအတွက် လုပ်ကွက်ငယ် လယ်သမားများ၏ လယ်ယာမြေလုပ်ပိုင်ခွင့်၊ နည်းပညာနှင့် ဈေးကွက်ဝင်ရောက်ခွင့် တန်းတူရရှိစေရေး စသည့် လယ်ယာကဏ္ဍ စဉ်ဆက်မပြတ် ဖွံ့ဖြိုးတိုး တက်ရေး လုပ်ငန်းများအား အားပေး ကူညီဆောင်ရွက်မည်။

(၁၂) ရေချိုရေငန် ငါးမွေးမြူဖမ်းဆီးထုတ်လုပ်မှုတွင် ငါးဖမ်းရေယာဉ်၊ ငါးဖမ်း နည်းစနစ်၊ ငါးဖမ်းကိရိယာအမျိုးအစားနှင့် ငါးဖမ်းကွက်များကို ငါးလုပ်ငန်းဥပဒေနှင့်အညီ စီမံကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်သွားမည်။

(ခ) ရေအရင်းအမြစ် အသုံးချမှု နှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်

(၁) ရေလေလွင့်မှုနည်းပါးပြီး အကျိုးရှိစွာအသုံးချနိုင်ရေးအတွက်လက်ရှိ ဆည်များ၊ မြစ်ရေတင်လုပ်ငန်းများ၊ မြေအောက်ရေတူးဖော်ရေး လုပ်ငန်းများ၊ ရေပေးဝေမှုစနစ်နှင့် ရေသောက်စနစ်များကို ခေတ်မီအောင် ပြုပြင် တည်ဆောက်ခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းခြင်းလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်မည်။

(၂) ကျေးရွာပိုင်ဆိုင်မှုများ၊ ရေကန်များ၊ ရေသွင်းရေထုတ်စနစ်များ၊ လယ်သမားတာများ တည်ဆောက်ရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းရေးကို ကူညီ ဆောင်ရွက်ပေးမည်။

(၃) လိုအပ်သည့်ဒေသများတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်ရေအရင်းအမြစ်ကိုထိခိုက်မှုအနည်းဆုံးဖြင့်မြေအောက်ရေတူးဖော်သုံးစွဲနိုင်ရေးနှင့် အစက်ချရေပေးစနစ်၊ ရေဖျန်းစနစ်စသည့်အဆင့်မြင့်ရေသွင်းနည်းစနစ်များ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်အသုံးပြုနိုင်ရေးဆောင်ရွက်သွားမည်။

(၄) ရေဘေးအန္တရာယ်ကာကွယ်ရေးအတွက်ရေဘေးကာကွယ်ရေးတာများနှင့် ပင်လယ် ရေငန်ဝင်ရောက်သောဒေသများတွင်ရေငန်တားတာများတည်ဆောက်ခြင်း၊ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့်ရေနုတ်မြောင်းများတူးဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းများ အား ရံပုံငွေရရှိမှု ပေါ်မူတည်၍ဒေသအလိုက်ဦးစားပေးအစီအစဉ်များဖြင့်အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားမည်။

(၅) ဒေသရှိရင်းစွဲ အရင်းအမြစ်များနှင့် ဒေသ၏လိုအပ်ချက်အပေါ် မူတည်၍ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းသုံးရေ၊ သောက်သုံးရေဖူလုံစေရေးနှင့် ဒေသစီမံခန့်ခွဲရေးအတွက် ရေလျှောင့်တံနှင့် ဆည်ငယ်၊ ကန်ငယ်များ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းခြင်း လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်မည်။

(၆) ဒေသအလိုက် စိုက်ပျိုးရေးကို အကျိုးရှိထိရောက်စွာ ရယူသုံးစွဲနိုင်ရန် "တောင်သူများ စိုက်ပျိုးရေးရယူသုံးစွဲရေးအဖွဲ့" များဖွဲ့စည်းတည်ထောင်နိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်သော နည်းဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ပြဋ္ဌာန်းခြင်းနှင့် ယင်းအဖွဲ့အစည်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေးအတွက် လိုအပ်သောနည်းစနစ်များလေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်သွားမည်။

(၇) ကျေးလက်ဒေသများတွင် သန့်ရှင်းသောသောက်သုံးရေရရှိရေး နည်းပညာနှင့် အသိပညာပေးရေး အစီအစဉ်များ ဆောင်ရွက်သွားမည်။

(ဂ) ငွေကြေးအရင်းအနှီးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်

(၁) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးနှင့် ရေလုပ်ငန်းကဏ္ဍ၊ သမဝါယမကဏ္ဍနှင့် ကျေး လက်ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးကဏ္ဍများ တိုးတက်စေရေးအတွက် ပြည်တွင်း ပြည်ပမှ အကူအညီများ၊ ချေးငွေများ၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ရရှိရေးနှင့်ထိရောက်စွာအသုံးပြုနိုင်ရေး ဆောင်ရွက်မည်။

(၂) လယ်ယာအခြေခံ စက်မှုလုပ်ငန်းများ၊ အသေးစား စက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်းများ၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့် မိသားစုဝင်ငွေတိုးရေး လုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် နည်းပညာနှင့် အရင်းအနှီးများ ရရှိစေရေးကူညီဆောင်ရွက်မည်။

(၃) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးနှင့် ရေလုပ်ငန်းသုံး စက်ကိရိယာများအား လွယ်ကူစွာ ရယူသုံးစွဲနိုင်ရန် ဆက်စပ်ဌာနများ၊ အဖွဲ့အစည်းများ၊ အစုအဖွဲ့များ၊ ဘဏ်များ၊ သမဝါယမအသင်းများ၊ ကုမ္ပဏီများနှင့် ချိတ်ဆက်၍ အရစ်ကျစနစ်ဖြင့် ရောင်းချခြင်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ အပါအဝင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုချေးငွေများကိုရယူ၍ ထိရောက်စွာအသုံးပြုနိုင်ရေးကူညီဆောင်ရွက်သွားမည်။

- (၄) နှစ်ရှည်သီးနှံအပါအဝင် သီးနှံအားလုံးအတွက် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှု စရိတ် နှင့် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုစရိတ်ကို အတော်အသင့်ကာမိစေသည့်စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးစရိတ်ချေးငွေများရရှိရေးနှင့် လယ်ယာသုံးစက်ကိရိယာများ ဝယ်ယူနိုင်ရေးအတွက် ဖွံ့ဖြိုးရေးဘဏ်များနှင့် ကုန်သွယ်စီးပွားဘဏ်များမှ ငွေချေးမှုစနစ်များ ဖွံ့ဖြိုးစေရေး အားပေးကူညီဆောင်ရွက်မည်။
- (၅) သီးနှံများအာမခံစနစ်နှင့်လယ်ယာကဏ္ဍ ချေးငွေများနှင့် သီးနှံသိုလှောင်မှုအပေါ် အာမခံပေးမှုစနစ်ပေါ်ထွန်းရေးကို သက်ဆိုင်ရာဌာန၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မည်။
- (၆) ကျေးလက်နေ ပြည်သူများ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့် မိသားစုဝင်ငွေ တိုးပွားရေး၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာ အခြေခံအဆောက်အအုံဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း များ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ပြည်သူ့ဗဟိုပြုနည်းလမ်းဖြင့် အရင်းမပျောက် လည်ပတ်ရန်ပုံငွေ၊ အသေးစားချေးငွေ၊ လူထုသို့တိုက်ရိုက် ထောက်ပံ့ငွေ များ ရရှိရေး ကူညီဆောင်ရွက်မည်။

(ဃ) စက်မှုလယ်ယာ နှင့် သွင်းအားစုများဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်

- (၁) စက်မှုလယ်ယာလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် ခေတ်မီအဆင့်မြင့် ပညာရေးနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေးတို့တွင် အသိအမှတ်ပြုလက်မှတ်ရသင်တန်းများ တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်သင်ကြားနိုင်ရေး ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၂) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးနှင့် ရေလုပ်ငန်းသုံး စက်နှင့် စက်ပစ္စည်းကိရိယာများ၏ စံချိန်စံညွှန်းများ သတ်မှတ်ဆောင်ရွက်ခြင်း လုပ်ငန်းများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရန် အားပေးဆောင်ရွက်မည်။
- (၃) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများတွင် အထူးသဖြင့် လုပ်ကွက်ငယ်တောင်သူလယ်သမားများနှင့် တပိုင်တနိုင် မွေးမြူသူများအား ဦးစားပေး၍ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးနှင့် ရေလုပ်ငန်းသုံး အသေးစားစက်နှင့် စက်ပစ္စည်းကိရိယာများကို တွင်တွင်ကျယ်ကျယ်ထုတ်လုပ်သုံးစွဲနိုင်ရေးပံ့ပိုးရန်နှင့် ခေတ်မီစက်မှုလယ်ယာစနစ်သို့ အဆင့်ဆင့် တိုးတက်ဖြစ်ပေါ်လာစေရန် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍကို အားပေးကူညီမည်။
- (၄) တောင်သူလယ်သမားများနှင့် မွေးမြူသူများ လိုအပ်သည့် မျိုး၊ မြေဩဇာ၊ ပိုးသတ်ဆေး၊ ပေါင်းသတ်ဆေး၊ မွေးမြူရေးအစာ၊ ဆေးဝါးများနှင့် သွင်းအားစုများကို မှန်ကန်သော အရည်အသွေး၊ ဈေးနှုန်းဖြင့် ဝယ်ယူရရှိရေး ပေါင်းစပ် ကူညီပေးမည်။
- (၅) မြေဩဇာ၊ ပိုးသတ်ဆေး၊ ပေါင်းသတ်ဆေး၊ မျိုးစေ့၊ မျိုးသားပေါက်၊ မွေးမြူရေးအစားအစာနှင့်ဆေးဝါးများနှင့် သွင်းအားစုများကိုအတုအပမရှိရေး၊ စံချိန်စံညွှန်း ကိုက်ညီရေး၊ တည်ဆဲဥပဒေများနှင့်အညီ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရေး၊ မှန်ကန်စွာ ဝယ်ယူအသုံးပြုနိုင်ရေးတို့အတွက် ပညာပေးခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်း၊ သတိပေးခြင်း၊ အရေးယူခြင်းများကို သက်ဆိုင်ရာဌာနအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းကြပ်မတ် ဆောင်ရွက် သွားမည်။
- (၆) သဘာဝမြေဩဇာ ကိုယ်တိုင်ထုတ်လုပ် သုံးစွဲနိုင်ရန် နည်းပညာပံ့ပိုး ကူညီမှုကို တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်မည်။
- (၇) ရေမြေဒေသသဘာဝနှင့်ကိုက်ညီသော မျိုးကောင်းမျိုးသန့်များနှင့် နည်း ပညာများကို တောင်သူလယ်သမားများအား ဖြန့်ဖြူး ပေးနိုင်ရန် မျိုးစေ့ ထုတ်စိုက်ကွင်းများ၊ မျိုးသန့်ဇုန်များ၊ တောင်သူပညာပေးစိုက်ကွင်းများ၊ မွေးမြူရေးဇုန်များ၊ ငါးလုပ်ငန်းစခန်းများကို အစိုးရ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပုဂ္ဂလိက အဖွဲ့အစည်းများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် တိုးချဲ့ လုပ်ဆောင်သွားမည်။

(င) သမဝါယမလုပ်ငန်းများနှင့် သမဝါယမစနစ် ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်

- (၁) သမဝါယမလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် အောင်မြင်ရေးအတွက် သမဝါယမ သဘောတရား၊ ကျင့်ဝတ်၊ အနှစ်သာရနှင့် သမဝါယမ အခြေခံမူများနှင့်အညီ ကူညီဆောင်ရွက်ပေးမည်။
  - (၂) သမဝါယမအသင်းသစ်များအား သမဝါယမအသင်းဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများနှင့်အညီ ဖွဲ့စည်းမှတ်ပုံတင်ပေးခြင်း၊ ဖွဲ့စည်းထားရှိသည့် သမဝါယမအသင်းများအားလည်း ကျစ်လစ်ခိုင်မာစွာဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် လာစေရန် ဆောင်ရွက်ပေးမည်။
  - (၃) ကျေးလက်နေ ပြည်သူများနှင့် မြို့ပြနေ အခြေခံလူတန်းစားများ၏ ဝင်ငွေလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အသေးစားအရင်းအနှီးချေးငွေ အစီအစဉ် ဆောင်ရွက်ပေးမည်။
  - (၄) တောင်သူလယ်သမားများသို့ လယ်ယာသုံး၊ ရေလုပ်ငန်းသုံးစသည့် စက်ကိရိယာများနှင့် သွင်းအားစုများအား အရစ်ကျစနစ်ဖြင့် ဝယ်ယူသုံးစွဲနိုင်ရန် ဆောင်ရွက်ပေးမည်။
  - (၅) စက်မှုလယ်ယာစနစ်သို့ ကူးပြောင်းနိုင်ရေးအတွက် မြေယာပြုပြင်ခြင်း လုပ်ငန်းများအား သက်ဆိုင်ရာဌာနများနှင့် ဆက်သွယ်ပူးပေါင်းဆောင် ရွက်၍ လိုအပ်သည်များ ကူညီပေးခြင်း၊ ငွေကြေးပံ့ပိုးပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးမည်။
  - (၆) သမဝါယမအသင်းများ၏ ကုန်ထုတ်လုပ်မှု၊ ကုန်သွယ်မှု၊ ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းတို့ကို ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းဖြင့်သမဝါယမ အသင်းများအားစွမ်းဆောင်မှုအဆင့်မြှင့်တင်ပေးမည်။
  - (၇) သမဝါယမအသင်းများအား သမဝါယမအသင်းဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများဖြင့် ထိန်းကျောင်းတည့်မတ်ပေးခြင်း၊ သမဝါယမကျင့်ဝတ်၊ အနှစ်သာရနှင့် အခြေခံမူတို့ကို သိရှိနားလည်စေရန် ဦးစီးဌာနဝန်ထမ်းများနှင့် သမဝါယမအသင်း အဆင့်ဆင့်ရှိ အမှုဆောင်များ၊ ဝန်ထမ်းများအတွက် လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်တန်းများ ဖွင့်လှစ်ဆောင်ရွက်မည်။
  - (၈) သမဝါယမလုပ်ငန်းများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် လိုအပ်သော အရင်း အနှီးငွေကြေးများအား နိုင်ငံတကာမှ အကူအညီ၊ အထောက်အပံ့နှင့် ချေးငွေများ ရရှိအောင် ဆောင်ရွက်မည်။
  - (၉) သမဝါယမအသင်းသားမိသားစုများ၏ စီးပွားရေး၊ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေးနှင့်လူနေမှုအဆင့်မြှင့်တင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မည်။
  - (၁၀) အသေးစားစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ၊ ရက်ကန်းလုပ်ငန်းများနှင့် ပန်း (၁၀)မျိုးအပါအဝင် ရိုးရာလက်မှုလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အတွက် ငွေကြေး၊ နည်းပညာနှင့် ဈေးကွက်ရရှိရေး ကူညီဆောင်ရွက် ပေးမည်။
- (စ) ကျေးလက်အဆောက်အအုံ ဖွံ့ဖြိုးရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ်**
- (၁) ၂၀၃၀ ခုနှစ်တွင် ကျေးရွာများအားလုံး၌ ရာသီမရွေးဆက်သွယ် သွားလာနိုင်မည့် အဓိက လမ်းမကြီး အနည်းဆုံး တစ်ခုဖြစ်ပေါ်ရေးနှင့် ကျေးလက် ကုန်ထုတ်လမ်း၊ တံတားများ ဖွံ့ဖြိုးရေး မဟာဗျူဟာ ရေးဆွဲ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သွားမည်။
  - (၂) အမျိုးသားလျှပ်စစ်ဓါတ်အားရရှိရေး စီမံချက်နှင့်အညီ မဟာဓါတ်အား လိုင်းပြင်ပ ကျေးလက်မီးလင်းရေး လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်သွား မည်။
  - (၃) ကျေးလက်မီးလင်းရေး လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းရှင်များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သွားမည်။

- (၄) ကျေးလက်မီးလင်းရေးကဏ္ဍတွင် အသေးစားဓာတ်အားလိုင်း ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် လိုအပ်သော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းသွားမည်။
- (၅) အရေးပေါ် အခြေအနေနှင့် သဘာဝဘေး အန္တရာယ်ကျရောက်မှုကြောင့် အိုးအိမ်ပျက်ဆီး ဆုံးရှုံးသွားသော ကျေးလက်နေပြည်သူများအတွက် ကျေးလက်အိမ်ရာများ၊ ကျေးလက်အိမ်သာများ ဆောက်လုပ်သွားမည်။
- (၆) ကျေးလက်ဒေသ၌ အခြား လူမှုရေးဆိုင်ရာ အခြေခံ အဆောက်အအုံများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် လူထုဗဟိုပြုချဉ်းကပ်မှုနည်းလမ်းဖြင့် ကူညီ ပံ့ပိုးဆောင်ရွက်သွားမည်။

(ဆ) သုတေသန၊ ဖွံ့ဖြိုးမှုနှင့် နည်းပညာ ဖြန့်ဖြူးခြင်းဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ်

- (၁) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး၊ ရေလုပ်ငန်းနှင့် ကျေးလက်ဒေသ အခြေခံအဆောက် အအုံများ ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ဓာတ်ခွဲခန်းများ အဆင့်မြှင့်တင်တိုးချဲ့ တည်ထောင်ပြီး ခေတ်မီဓာတ်ခွဲခန်းသုံး ကိရိယာများ တိုးချဲ့တပ်ဆင် ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၂) သုတေသနလုပ်ငန်းများ၊ နည်းပညာနှင့် လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်လာစေရေးအတွက် ဘာသာရပ်အလိုက် ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ လေ့ကျင့်မွေးထုတ်ပေးမည့်ရေတို၊ ရေရှည် အစီအမံများ ချမှတ်ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၃) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး ပညာပေးလုပ်ငန်းများတွင် ခေတ်မီသတင်းအချက်အလက် နည်းပညာများအသုံးပြုခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး ပညာပေးနည်းစနစ်အသစ်များ တိုးမြှင့်သုံးစွဲနိုင်ရေး ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၄) ရေ၊ မြေသယံဇာတများနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှုကို ထိန်းသိမ်း နိုင်ရန်အတွက် စံချိန်စံညွှန်း စစ်ဆေးပြီးသည့် ပိုးသတ်ဆေး၊ ပေါင်းသတ် ဆေးများ၊ မွေးမြူရေးဆေးဝါး ပစ္စည်းများနှင့် မြေဩဇာများကိုသာ သုံးစွဲရေးနှင့် စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး အလေ့အကျင့်ကောင်းများ လိုက်နာ ကျင့်သုံးနိုင်စေရန် တောင်သူလယ်သမားပညာပေး လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၅) ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိမည့် စိုက်ပျိုးမွေးမြူ ထုတ်လုပ်ရေးနှင့် မြေဆီလွှာနှင့်စိုက်ပျိုးရေး ထိရောက်အကျိုးရှိစွာ အသုံးချနိုင်ရေးဆိုင်ရာ သုတေသနလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၆) ဈေးကွက် လိုအပ်ချက်နှင့်ကိုက်ညီပြီး ရေ၊ မြေ၊ ဒေသအခြေအနေ အလိုက် သင့်တော်ဖြစ်ထွန်းမှုရှိသည့် အရည်အသွေးကောင်း၊ အထွက် နှုန်းကောင်း သီးနှံမျိုးများ မွေးမြူ ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ရာသီဥတုနှင့် ရောဂါဒဏ်ခံနိုင်သော သီးနှံမျိုးများ၊ သားငါးတိရစ္ဆာန် မျိုးကောင်း မျိုးသန်များ သုတေသနပြု ထုတ်လုပ်ပေးနိုင်ရေး ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၇) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးနှင့်ရေလုပ်ငန်း ထွက်ကုန်များ ထုတ်လုပ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် လေလွင့်ဆုံးရှုံးမှု လျော့နည်းစေရန်နှင့် အရည်အသွေးကောင်းမွန်စေရေးအတွက် လက်တွေ့အသုံးချနိုင်မည့် ရိတ်သိမ်းချိန်လွန်နည်းပညာ၊ ပြုပြင်ထုတ်လုပ်သည့် နည်းပညာများကို သုတေသနပြု ဖော်ထုတ်သွားမည်။

- (၈) အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၊ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရမဟုတ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီများအားလုံး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်သည့် နိုင်ငံတကာ အဆင့်မီ သုတေသနအဖွဲ့အစည်းနှင့်အမျိုးသားအဆင့် စိုက်ပျိုးရေး၊ သုတေသနနှင့် တိုးချဲ့ပညာပေးရေးစနစ်များ ထူထောင်၍ သုတေသနလုပ်ငန်းများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၉) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးနှင့် ရေလုပ်ငန်းသုံး စက်နှင့် စက်ပစ္စည်းကိရိယာများ တီထွင်အသုံးပြုမှုဆိုင်ရာ သုတေသနနှင့် ပညာပေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်သွားမည်။

(ဇ) ဈေးကွက်၊ တန်ဖိုးမြှင့်ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် ပြည်ပတင်ပို့ ရောင်းချခြင်း ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်

- (၁) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးနှင့် ရေလုပ်ငန်းထွက်ကုန်များကို အခြေခံပြီး တန်ဖိုး မြင့် ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေးနှင့် ထုတ်ကုန် ပစ္စည်း များ နိုင်ငံတကာဈေးကွက်တွင် ယှဉ်ပြိုင်နိုင်စွမ်းရှိစေရေးကို အားပေး ကူညီဆောင်ရွက်မည်။
- (၂) တန်ဖိုးမြင့်ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းများ ပေါ်ပေါက်လာစေရန် နည်းပညာ ဖြန့်ဝေခြင်းနှင့် လိုအပ်သော အရင်းအနှီးများ ရရှိရေးတို့ကို ကူညီဆောင် ရွက်မည်။
- (၃) ပြည်တွင်းပြည်ပ ကုန်သွယ်မှုဈေးကွက်ဝယ်လိုအားနှင့်ရောင်းလိုအား၊ ဈေးနှုန်းနှင့်အခြားဈေးကွက်သတင်း အချက်အလက်များကို လုပ်ငန်း တွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေသူများအားလုံး ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့် အချိန်မီ သိရှိနိုင်စေရန် ဆက်စပ်ဆောင်ရွက်ပေးမည်။
- (၄) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးနှင့် ရေထွက်ပစ္စည်း၊ ပြည်ပပို့ကုန်ပစ္စည်းများ အတွက် အစားအစာ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ခြင်း၊ ပိုးမွှားရောဂါ သန့်စင်စေခြင်း၊ ပိုးမွှားရောဂါများ ပြန့်ပွားမှုကို ထိန်းချုပ်ခြင်း၊ အရည်အသွေးထိန်းသိမ်းခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်း၊ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်း (Sanitary, Phytosanitary, Quarantine, Quality Inspection and Supervision) နှင့် ယင်းလုပ်ငန်းဆိုင်ရာလိုအပ်သည့်သတင်းထုတ်ပြန်ကြေငြာခြင်းလုပ်ငန်းများအား ပြည်တွင်းပြည်ပမှ သိရှိနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း နှင့် သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံများ၏ ပိုးမွှားရောဂါများဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများနှင့်အညီ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးထုတ်ကုန်များ တင်ပို့နိုင်ရေးကို ကူညီဆောင်ရွက် သွားမည်။
- (၅) မျိုးကောင်းမျိုးသန့် တိရစ္ဆာန်နှင့် အရည်အသွေးမီသော တိရစ္ဆာန်ထွက် ပစ္စည်းများ တိုးမြှင့်ထုတ်လုပ်နိုင်ရေးအတွက် မွေးမြူရေးဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေး လုပ်ငန်းများနှင့် တိရစ္ဆာန်အာဟာရဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးရေး လုပ်ငန်းတို့ကို ခေတ်မီနည်းပညာများဖြင့် ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၆) လယ်ယာကဏ္ဍ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ တန်ဖိုးကွင်းဆက်တလျှောက် အစိုးရ၊ ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းရှင်များ၊ ထုတ်လုပ်သူများအားလုံး ပူးပေါင်းဆောင် ရွက်မှုပုံစံ ဖြင့် အကျိုးအမြတ် မျှတစွာ ခွဲဝေရရှိရေး ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၇) တန်ဖိုးကွင်းဆက်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် စတင်စိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ် သည့်မှ စားသုံးသူလက်ဝယ် ရောက်ရှိသည်ထိ ကွင်းဆက်တလျှောက် အစိုးရ၊ ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းရှင်များ၊ ထုတ်လုပ်သူများအားလုံး ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် ဝန်းကျင်ကောင်းတစ်ရပ် ဖန်တီးနိုင်ရေးနှင့် ပြည်တွင်းပြည်ပရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု တိုးတက်စေရေးကိုဆောင်ရွက်သွားမည်။

- (၈) ဈေးကွက်ခိုင်မာရေး၊ ဈေးနှုန်းအာမခံချက်ရရှိရေးနှင့် ဈေးကွက်တွင် ကြားခံကုန်ကျစရိတ်များ လျော့နည်းစေရေးတို့အတွက် လက်ကားဈေး နှင့် ကုန်စည်ဒိုင်များ များဖွံ့ဖြိုးရေးကို ကူညီဆောင်ရွက်ပေးမည်။
- (၉) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးနှင့် ရေထွက်ကုန်ပစ္စည်းများ ဈေးကွက်ရရှိရေး အတွက် ပြည်တွင်းပြည်ပ၌ ပြုလုပ်သည့် ကုန်စည်ပြပွဲများ၊ စီးပွားရေး စကားပိုင်း တွေ့ဆုံပွဲများတွင် ပါဝင်ပြသ၊ ဆွေးနွေးနိုင်ရေး ကူညီဆောင်ရွက်မည်။
- (၁၀) စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေးနှင့်ရေလုပ်ငန်းများတွင် ခေတ်မီနည်းပညာများ အပြန်အလှန် ဖလှယ်ရရှိနိုင်ရေးအတွက် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သွားမည်။

(ဈ) အုပ်ချုပ်မှု၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်

- (၁) လယ်ယာကဏ္ဍလုပ်ငန်း စီမံဆောင်ရွက်မှုများကို e-Government စနစ် ဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးနှင့် ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကို (One Stop Service) ဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေး စီစဉ်ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၂) မျိုးစေ့ကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် သီးနှံမျိုးသစ်များ၏ မူပိုင်ခွင့်အား အကာအကွယ်ပေးသွားမည်။ ဒေသမျိုးရင်း ငါး၊ တိရစ္ဆာန်မျိုးစိတ်များအား မျိုးမြှင့်တင်ခြင်း၊ မျိုးစပ်မွေးမြူခြင်းလုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အတွက် ဒေသမျိုးရင်း ငါး၊ တိရစ္ဆာန်မျိုးစိတ်များ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းဆိုင်ရာ လိုအပ်သောဥပဒေများပြဋ္ဌာန်း၍ ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက် သွားမည်။
- (၃) ချမှတ်ထားသော မူဝါဒနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရာတွင် ပြည်ထောင်စုအဆင့်နှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အဆင့်ဆင့် တို့တွင်ရှိသော အစိုးရဌာနများနှင့်ပုဂ္ဂလိကများအပြင် အရပ် ဖက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများအကြား ပေါင်းစပ် ညှိနှိုင်းမှု ကောင်းမွန်ရေးကို ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၄) ချမှတ်ထားသော မူဝါဒများနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို အကောင်အထည် ဖော်ရာတွင် ထိရောက်အောင်မြင်မှုရှိစေရန် ဌာနများ၏ဖွဲ့စည်းပုံပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည်များကို မြှင့်တင်ပေးခြင်းများဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၅) ဌာနလုပ်ငန်းများနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသောပုဂ္ဂလိက အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ငန်း စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်မားလာစေရန် အားပေးကူညီသွားမည်။
- (၆) မြေနှင့်ရေ သယံဇာတ အသုံးချစီမံခန့်ခွဲရေး၊ စက်မှုလယ်ယာစနစ် ကူးပြောင်းရေး၊ ခေတ်မီဈေးကွက်စနစ်ထူထောင်ရေး အပါအဝင် ကဏ္ဍ အလိုက် သက်ဆိုင်သော နည်းပညာနှင့် လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ်များ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရေးအတွက် ဘာသာရပ်အလိုက် ကျွမ်းကျင် ပညာရှင်များလေ့ကျင့်မွေးထုတ်ပေးမည့် အစီအမံများ စနစ်တကျ ချမှတ် ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၇) လူ့စွမ်းအားအရင်းအမြစ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာ ပညာရပ်များအား ခေတ်မီ၊ အဆင့်မြင့်ပညာရေး နှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေး တို့အပြင် လုပ်ငန်းခွင်အကြိုနှင့် လုပ်ငန်းခွင် သင်တန်းများကိုပါ တိုးမြှင့် ဖွင့်လှစ်ဆောင်ရွက်သွားမည်။

(ည) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက် ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်

- (၁) ရေရှည်တည်တံ့သော စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးနှင့် ရေလုပ်ငန်းများ ဖြစ်ပေါ်လာစေရန် ဂေဟစနစ်နှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မည်။
- (၂) ဗီအေရင်းအမြစ်များကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန်နှင့် အကျိုးရှိစွာ အသုံးပြုနိုင်ရန်အတွက် နည်းပညာ ကော်မတီများ၊ ဆက်စပ် ဌာနအဖွဲ့အစည်းများ၊ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များနှင့် ညှိနှိုင်း ပေါင်းစပ် ဆောင်ရွက်မည်။
- (၃) ကျေးလက်အခြေခံ အဆောက်အအုံ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက် ရာတွင် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူမှုရေးရာ စီမံခန့်ခွဲမှု မူဘောင် နှင့် အညီ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၄) တောင်ကုန်း၊ တောင်စောင်းဒေသများနှင့် ရေဝေရေလဲဒေသများတွင် မြေဆီလွှာ ပျက်စီးပြုန်းတီးမှု ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရေး လုပ်ငန်းများအား ဆက်စပ်ဌာနများနှင့် ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်သွားမည်။ အပူပိုင်းဒေသများတွင် ရေလေတိုက်စားမှုကြောင့် မြေဆီလွှာပျက်စီးဆုံးရှုံးမှု လျော့နည်းစေရန်အတွက် ကာကွယ်ခြင်းနည်းပညာများ၊ အလေ့အကျင့်ကောင်းများဖြန့်ဝေရေးနှင့် မိုးရေကို အကျိုးရှိစွာ သိုလှောင်အသုံးပြုနိုင်စေရေးတို့ကို ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များဖြင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၅) စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးနှင့် ရေလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ မိုးလေဝသတင်းများအချိန်နှင့်တပြေးညီ ထုတ်ပြန် အသိပေး၍ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး လုပ်ငန်းများကို အထောက်အကူပြုနိုင်ရေး ဆောင်ရွက်မည်။
- (၆) ရာသီဥတုနှင့် လိုက်လျောညီထွေရှိသည့် စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေး စနစ်များ ဖြစ်သော Conservation agriculture, Organic Agriculture, စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးဆိုင်ရာ အလေ့အကျင့်ကောင်းများ GAP, Biotic Abiotic Stress tolerance varieties (heat tolerance, salt tolerance, drought tolerance, deep watertolerance), Good Animal Husbandry Practices-GAHP, Good Aquaculture Practices “GAqP ဖြင့်မွေးမြူထုတ်လုပ်ခြင်း၊ မြေအသုံးပြုမှု စီမံခန့်ခွဲနည်းနစ်၊ သဘာဝမိုးရေကို စနစ်တကျသိုလှောင်အသုံးပြုနည်းစနစ်များ ဆောင်ရွက်သွားမည်။
- (၇) ဘက်စုံပိုးမွှားရောဂါကာကွယ်ရေး နည်းပညာ၊မြေဆီလွှာ တိုက်စားမှု လျော့ပါးစေသော စိုက်ပျိုးနည်းစနစ်များ၊ သီးနှံများအလှည့်ကျစိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် သီးနှံ အမယ်စုံစိုက်ပျိုးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်သွားမည်။

